ŠIAULIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS
VISUOMENĖS SVEIKATOS BIURAS

SKENDIMAI

KURŠĖNAI, 2018

Lietuvoje 2016 m. atsitiktinai paskendo (W65–W74) 190 asmenų, iš jų 156 vyrai ir 34 moterys. Vyrai (11,8/100 000 gyv.) daugiau nei 5 kartus dažniau skendo, nei moterys (2,2/100 000 gyv.).

2016 m. nepaskendo nei vienas 7-ių Lietuvos savivaldybių gyventojas: Širvintų r., Birštono, Kelmės r., Kazlų Rūdos ir kt. sav.

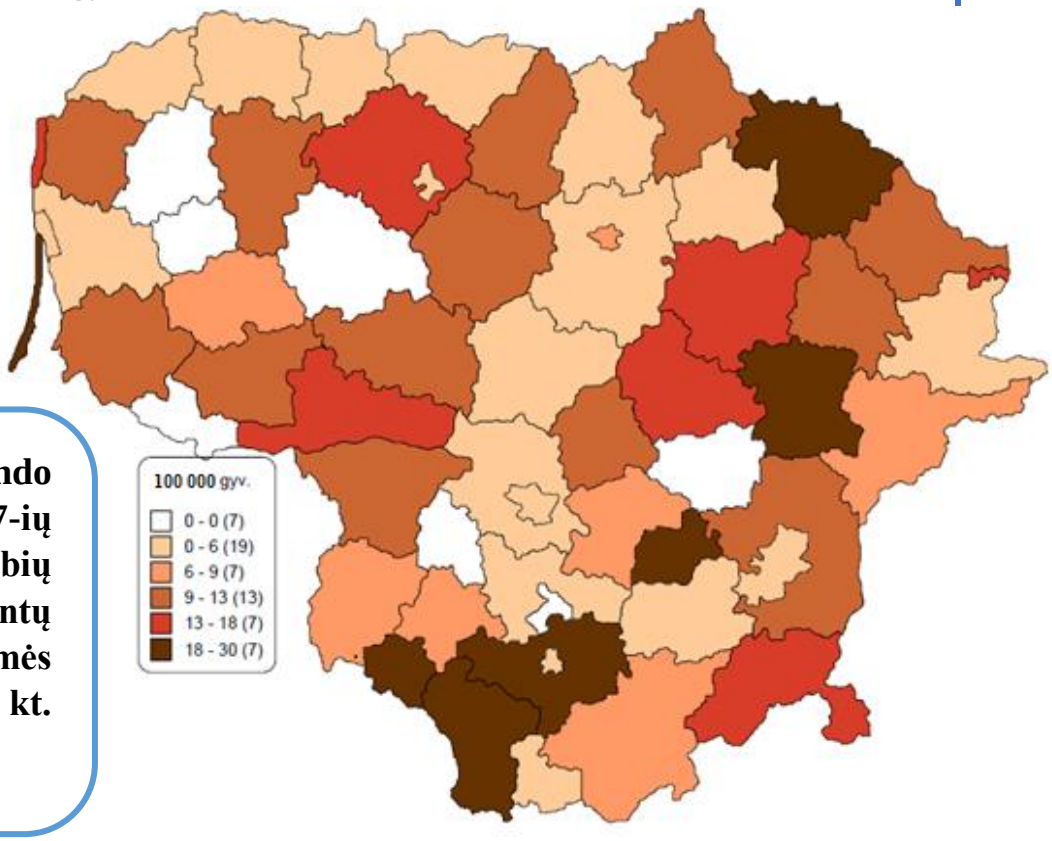

1 pav. Standartizuotas mirtingumas dėl atsitiktinių paskendimų (W65–W74) 100 000 gyv. Šaltinis - *„Visuomenės sveikatos būklė Lietuvos savivaldybėse 2016 m.“*

<u>Atkreiptinas dėmesys, kad šis rodiklis rodo, kokios savivaldybės gyventojai nuskendo, tačiau nerodo įvykio vietos.</u>

Šiaulių r. patenka į septintą vietą Lietuvoje pagal savivaldybes, kuriose užregistruota daugiausia paskendimų 2016 m. (14,6/100 000 gyv.).

Šiaulių rajono savivaldybėje paskendimų skaičius kito gana įvairiai per 2011−2016 m. laikotarpį, bet palyginti su Lietuvos vidurkiu (kuris mažėja), skendimų skaičiaus tendencija savivaldybėje lieka kintanti (2 pav.).

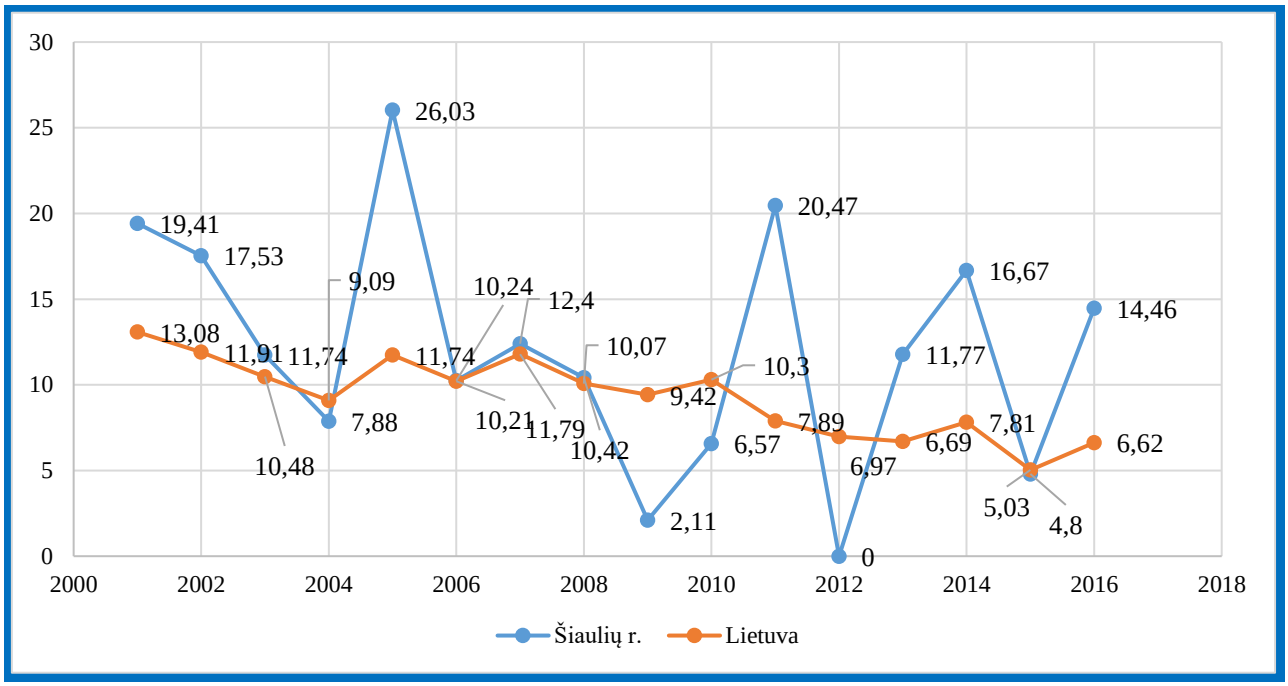

2 pav. Mirusiųjų dėl atsitiktinių paskendimų skaičius Šiaulių rajone ir Lietuvoje, 2001-2016 m. (100 000 gyv.) Šaltinis - *SVEIKATOS STATISTIKA, Traumų ir nelaimingų atsitikimų stebėsenos sistemos duomenys*

Nors 2015 m. Šiaulių r. šis rodiklis buvo mažesnis už šalies vidurkį, 2016 m., kaip ir 2014 m., užregistruotas didelis mirčių skaičius dėl atsitiktinių paskendimų (2014 m. – 7 žmonės, 2015 m. – 2 žmonės, 2016 m. – 6 žmonės).

Jauniausias Šiaulių r. gyventojas, kuris 2016 m. neteko gyvybės dėl atsitiktinio paskendimo, priklausė 15-19 m. amžiaus grupei. Vyriausias – 85 + m. amžiaus grupės asmuo. Kiti 4 asmenys buvo nuo 35 iki 59 metų.

2016 m. Šiaulių r. dėl atsitiktinių paskendimų mirė 2 moterys ir 6 vyrai. 3 pav. pavaizduotos dvi kreivės, kurios aiškiai parodo, kad ši problema tarp vyrų dvigubai didesnė, o kartais net triskart. Stebint kreivę nuo 2001 m. iki 2016 m., matome, kad per metus daugiausia buvo 3-jų moterų mirčių atvejai dėl atsitiktinio paskendimo (2005 m., 2014 m.), net penkerius metus neužregistruotas nei vienas moters mirties atvejis (2006 m., 2009 m., 2010 m., 2012 m., 2015 m.).

2001-2016 metų laikotarpiu nebuvo nei vienų metų, kad būtų užregistruotas nei vienas vyrų mirties atvejis dėl atsitiktinio paskendimo Šiaulių rajone. 2005 m. užregistruota net 10 vyrų mirties atvejų.

Per pastaruosius 16-ka metų (2001-2016 m.) dėl atsitiktinio paskendimo žuvo 22 moterys ir 70 vyrų gyvenančių Šiaulių rajone. Galime daryti prielaidą, kad kasmet dėl paskendimų netenkame 4-ių vyrų ir 1-nos moters.

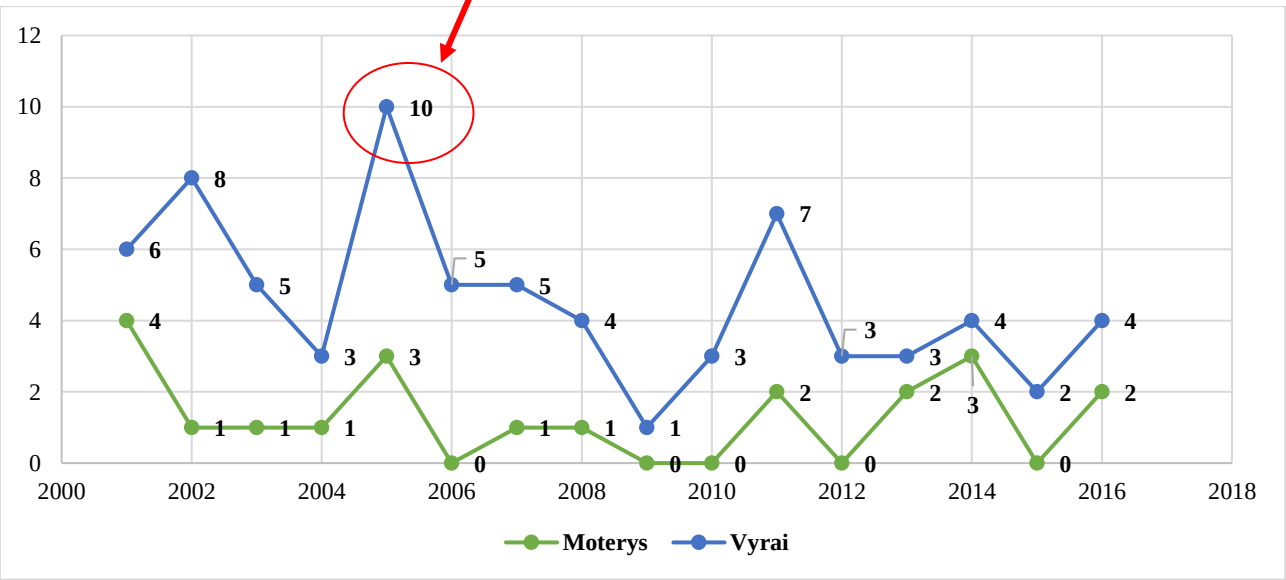

3 pav. Mirusiųjų dėl atsitiktinių paskendimų skaičius Šiaulių rajone, vyrai ir moterys; 2001-2016 m. (abs. sk.) Šaltinis – *SVEIKATOS STATISTIKA, Traumų ir nelaimingų atsitikimų stebėsenos sistemos duomenys*

Pagal turimus išankstinius duomenis „Mirties priežastys 2017 m.“ (Higienos instituto Sveikatos informacijos centras, Vilnius, 2018) Lietuvoje 2017 m. mirusiųjų nuo atsitiktinio paskendimo (W65-W74) buvo 142 asmenys (5,0/100 000 gyv.), iš jų 107 vyrai ir 35 moterys. Vyrai (8,2/100 000 gyv.) 3 kartus dažniau skendo, nei moterys (2,3/100 000 gyv.).

Pagal išankstinius duomenis, 2017 m. nenuskendo nei vienas Šiaulių r. gyventojas.

Skęstant vanduo patenka į kvėpavimo takus – tai sukelia balso klosčių spazmą, todėl žmogus negali įkvėpti, netenka sąmonės ir skęsta. Plačiai paplitęs posakis, jog skęstančiųjų gelbėjimas – pačių skęstančiųjų reikalas, dažnai yra teisinga, nes veiksmingiausia priemonė, kuri gali apsaugoti nuo skendimo – geri plaukimo įgūdžiai. Žmonėms, kuriems patinka laisvalaikį leisti šalia vandens telkinio rekomenduojama mokėti plaukti, **NES MOKANTIS PLAUKTI ŽMOGUS GALI IŠGELBĖTI SKĘSTANČIOJO GYVYBĘ!**

SVARBU!

Šaltinis - Viešoji įstaiga Vilniaus greitosios medicinos pagalbos stotis

RIZIKOS VEIKSNIAI

LYTIS

Didesnis vyrų skendimų dažnis yra susijęs su neatsakingu jų elgesiu prie vandens telkinių: maudymasis vienam, apsvaigus nuo alkoholio.

KITI FAKTORIAI

Žemesnis socioekonominis statusas;
Alkoholio vartojimas prie vandens ar vandenyje (laive, valtyje, ant pripučiamo čiužinio);
Medicininė būklė (medikamentų vartojimas, sveikatos būklė);
Vandens telkinio nepažinojimas.

PRIĖJIMAS PRIE VANDENS

Vandens telkinio prieinamumas yra vienas iš rizikos faktorių. Nelaimė gali įvykti žvejojant, plaukiant laivu, valtimi ar atsitiktinai įkritus i vandens telkinį.
Vaikai, kurių gyvenamojoje aplinkoje yra griovių, drėkinimo kanalų, tvenkinių, baseinų, turi didesnę riziką nuskęsti, jei yra neprižiūrimi suaugusiųjų.

ELKIS SAUGIAI VANDENYJE!

• NEsimaudykite vienas, tegul bent nuo kranto jus stebi kitas asmuo.
• NEperženkite savo galimybių ribų.
• NEsielkite neatsargiai prie vandens telkinių, kurių gerai nežinote. Saugokitės vandens srovių, povandeninių objektų.
• NEnerkite prieš tai nepatikrinę vandens gylio. Venkite nardyti, jei vanduo drumstas ir nesimato dugno.
• NEšokinėkite į vandenį, jei ten yra besimaudančių.
• NEikite maudytis, jei prieš tai vartojote alkoholinius gėrimus.
• NEvalgykite ir nieko nekramtykite plaukdami, nes galite užspringti.
• NEsimaudykite perkūnijos metu, nes vanduo yra laidus elektrai.

Šaltinis – Higienos institutas *,,Visuomenės sveikatos netolygumai. 2011 4,, Nr. 2 (6).*

Ataskaitą parengė

Šiaulių rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro visuomenės sveikatos specialistė, vykdanti visuomenės sveikatos stebėseną, Vaineta Jurkienė

ŠIAULIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS
VISUOMENĖS SVEIKATOS BIURAS